

Nittedal kommune - tilsyn innen avløpssektoren

Anleggsnr. Kontrollnr. Saksnr. Rapportdato:
0229.0020.01 2014.027.R.FMOA 2014/22477 26.11.2014

Opplysninger om virksomheten som er kontrollert

Navn	Nittedal kommune, kommunalteknisk sektor
Org.nr. kommunen	971643870
Teknisk sektor avløp	Bedriftsnummer 988528625
Besøksadresse	Rådhuset
Postadresse	Postboks 63, 1483 Hagan, Nittedal
Telefonnr.	
NACE-kode	37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann

Opplysninger om kontrollen

Kontrolldato	13.11 2014
Deltagere:	Kristin Hurthi, kommunalsjef, Miljø og samfunnsutvikling Bjørn Rønholt, Enhetsleder kommunalteknikk Roar Vika, Avd. leder drift Liv Beate Stormyhr, Avdelingsingeniør.
Fylkesmannens representanter	Simon Haraldsen (revisjonsleder) Marte Strand Kvalø (deltager)
Bakgrunn for kontrollen	Frekvensbasert kontroll, oppfølging av ny utslippstillatelse
Tema for kontrollen	Oppfølging av krav i tillatelsen fra 2.12. 2013

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 5 avvik under kontrollen:

1. Utslippskontrollen fra renseanlegg og overløp på ledningsnett er ikke tilfredsstillende.
2. Det mangler en handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til det kommunale avløpsnett.
3. Miljøriskovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.
4. Beredskapsplan innen avløp og vannmiljø må oppdateres.
5. Virksomhetens avvikshåndtering er utilstrekkelig for å kunne fange opp brudd på utslippstillatelsen.

Det er gitt 1 merknad.

Innledning/Bakgrunn

Kontrollens formål var å følge opp krav gitt i Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann av 2.12. 2013. I forkant av kontrollen har Fylkesmannen foretatt en utsjekking av om dokumentasjon som skulle vært utarbeidet er innlevert og kvaliteten på denne.

Dokumentasjonskravene i tillatelsen er knyttet til miljørisikovurdering med klima, plan for reduksjon av fremmedvann, plan for fornyelse av avløpsledninger og en risikokartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnettet.

Kontrollrapporten beskriver avvik, merknader og andre kommentarer som ble gitt under kontrollen.

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Merknader: Forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

Dokumentunderlag og regelverk

- Utslippstillatelse av 2.12. 2013 for kommunalt avløpsvann for Nittedal kommune.
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), av 1. juni 2004, med senere endringer, kapittel 14.
- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Det ble gitt 5 avvik under kontrollen omtalt på side 3-5.

Avvik 1: Utslippskontrollen fra renseanlegg og overløp på ledningsnett er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra: Utslippstillatelsen pkt 9.2, Årsrapport til Fylkesmannen
 Utslippstillatelsen pkt 5, Oversikt over alle punktutslipp.
 Utslippstillatelsen pkt 4.3, Utslipp fra overløp på transportsystemet.

Kommentarer:

Overløpsutslipp fra de tre renseanleggene, og overløp knyttet til pumpestasjoner på ledningsnett er ikke målt/beregnet. I henhold til utslippstillatelsens punkt 4.3 skal hvert overløp registreres for driftstid og ha installert utstyr for avlastet mengde og/eller beregnet utslippsmengde. Overløpet i/ved renseanlegg er ikke målt og beregnet. Overløpet her skal inngå i samlet utslippsmengde fra renseanlegget og beregnes inn i renseeffekten. Å ha kontroll over overløpene er en viktig forutsetning for miljørisikovurderinger, prioriteringer av soner og tiltak. Fylkesmannen vil at utslippskontrollen av overløpene skal prioriteres etter risikoklasse. For de lavest prioriterte overløpene kan det søkes om unntak fra kravet om vannmengdemålinger.

Avvik 2: Det mangler en handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til det kommunale avløpsnett og renseanlegg.

Avvik fra: Utslippstillatelsen for kommunalt avløpsvann punkt 7.2 om målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til avløpsnett. Frist satt i tillatelsen til 1.11.2014.

Kommentarer:

Tilførsler av fremmedvann på spillvannsledningen øker overløpsutslippene fra pumpestasjoner som gir økte utslipp til Nitelva. Fosforutslippene fra renseanleggene øker proporsjonalt med hydraulisk vannmengde gjennom renseanleggene.

Det må kartlegges hvilke soner som er spesielt utsatte for fremmedvann, identifisere årsaker og gjennomføre tiltaksprioriteringer. Siktemålet må være å gjøre avløpsnett mindre påvirket av nedbør og avrenning fra tette flater. Kunnskap om nettets kapasitet og overløpsutslipp i ulike nedbørsituasjoner gjøres best ved avløpsmodeller som bør gjennomføres i de mest utsatte sonene.

Tilførslene av overvann til avløpsnett må reduseres, spesielt i perioder med langvarig og /eller intens nedbør. For å møte klimautfordringen og befolkningsveksten må det tilrettelegges for betydelig økt bruk av åpne og lokale overvannsløsninger. Dette må forankres i arealplanleggingen og knyttes til arealbestemmelsene til kommuneplanen. Tema overvann og lokal overvannshåndtering bør bli et krav i alle reguleringsplaner. I bestemmelsene bør også areal settes av til åpne, trygge flomveier. Eksisterende kommuneplan 2009-2020 inneholder ikke slike

bestemmelser, men det ble på møtet utdelt fra kommunen et saksdokument fra 2014 med innspill til ny kommuneplan 2015 om overordene prinsipper knyttet til klimaendringer.

Tverretattlig samarbeid hvor felles mål fremgår, ansvarlig etat for overvannshåndtering og retningslinjer for saksbehandling er viktig for å integrere gode lokale overvannsløsninger i utbyggingssakene. Samtidig må også områdene i de utbygde områdene gjennomgås.

Den manglende avløpsplanleggingen innenfor fremmedvann/overvann gjør at kommunen ikke kan vurdere sin avløpsvirksomhet i tilstrekkelig grad i forhold til betydningen av befolkningsvekst og klimaendringer i utsatte områder.

Det vises forøvrig til våre brev av 22.12. 2010 om klimatilpasning på avløpssektoren og 11.04 2012 vedrørende råd om reduksjon av fremmedvann på avløpsnettet.

Avvik 3: Miljørisikovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann jfr. pkt 3.1, 3.2 og 4.3. Frist i tillatelsen satt til 01.06. 2014.

Kommentarer:

Risiko er et uttrykk for en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens. Sannsynlighet og konsekvenser kan reduseres gjennom forebyggende tiltak.

Det skal gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som skal få fram de spesielt utsatte delene av avløpssystemet og settes opp en handlingsplan mot disse. Det er viktig å ha spesielt fokus på risikoledninger med hensyn på tiltak og drift. Det bør lages et digitalt kart som viser hvilke ledninger som er klassifisert som risikoledninger og et kart som viser risikooverløpene. Det er viktig at dette arbeides kobles opp mot vekstområder og klimapåvirkninger. I henhold til utslippstillatelsens punkt 4.3 skal overløpene klassifiseres i "røde", "gule" og "grønne" risikoklasser. På bakgrunn av dette skal en prioritere tiltak og utarbeide handlingsplan for gjennomføringen av tiltak opp mot de overløpene som ikke er akseptable, jfr. utslippstillatelsen. De viktigste overløpene (røde) bør fremsettes i et digitalt kartverk og vises i hovedplanen.

Avvik 4: Beredskapsplan innen avløp og vannmiljø må oppdateres.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann pkt 3.3. Frist i tillatelsen satt til 01.06. 2014.

Kommentarer:

En oppdatert beredskapsplan skal foreligge samtidig med risikohåndteringen da denne legges til grunn for oppdateringen av beredskapsplan. Det er viktig at ekstremvær og flomutsatte deler av avløpssoner får økt fokus.

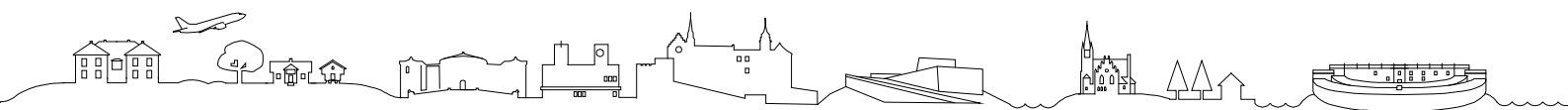
Avvik 5: Virksomhetens avvikshåndtering er utilstrekkelig for å kunne fange opp brudd på utslippstillatelsen.

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 annet ledd punkt 7. Utslippstillatelsen pkt. 4.3 Utslipp fra nødoverløp på transportsystemet.

Kommentarer:

Ifølge utslippstillatelsen skal alle utslipp fra nødoverløp registreres som avvik. Videre skal kommunen sende Fylkesmannen en melding om uønsket hendelse ved varighet/ mengde på over 1 time/1000 pe. Det vises til skjema for dette på Fylkesmannens nettsider. Fylkesmannen har ikke mottatt meldinger om slike hendelser i perioden 2013-2014. Det er heller ikke oppgitt i årsrapporten til Fylkesmannen noen redegjørelse for slike hendelser eller beregnet mengder i overløp fra transportsystemet.

Et annet eksempel på manglende avvikshåndtering i forhold til tillatelsen er oversittelse av frister i utslippstillatelsen. Disse var ikke avviksbehandlet.

Merknader:

Merknad 1: Hovedplan for avløp og vannmiljø bør oppgraderes.

Utfordringene knyttet til, befolkningsvekst og klimaendringer blir viktig satsingsområder på avløpssektoren. En avløpsplan må vise hvordan en skal møte disse utfordringene. Fylkesmannen forventer at en sammendrar prinsipper og konklusjoner fra utslippstillatelsens oppgaveutredninger. Avløpsplanen følges opp med årlige handlingsplaner.

Gjennom arbeidet med avløpsplan bør det utarbeides hovedmål og delmål for avløpsrensing og avløpsnett. Planen kobles til kommunens rehabiliteringsplan for avløp (2015-2025). Avløpsplanen bør følge kommuneplanens tidshorisont (2015-25) og revideres gjerne hvert 4 år hvor de prioriterte temaene blir tatt opp.

Andre forhold / kommentarer:

Kommunens rehabiliteringsplan/saneringsplan for avløp (2015-2025) finner vi tilfredsstillende og dekkende for vårt krav i utslippstillatelsens punkt 7.3. At betongledninger før 1970 får en høy prioritering er viktig. Disse vil vanligvis ha store innlekkinger /utlekkinger som følge av mye utette skjøter. Saneringsplanen vil følgelig være et viktig tiltak for å redusere fremmedvann til avløpsnettet.

- Oppfølging av utslippstillatelsens krav om oppgradering av Slattum renseanlegg finner vi tilfredsstillende gjennomført.

- Kommunen har de siste årene arbeidet mye med å få en bedre påslippskontroll av Norsk Iskrem. Det har vært ressurskrevende, men har gitt positive resultater, selv om ikke alle problemer er løst.

- Strengere kvalitetskrav til avløpsvirksomheten gir økt behov for utnyttelse av oppdatert teknologi. Vi merker oss at fjernovervåkingssystemet skal fornyes og bidra til å forbedre datasikkerheten og kontroll.

-Organisasjonen synes å være bedre tilpasset de aktuelle arbeidsoppgavene nå enn tidligere ved at bemanning og kompetanse har økt, men avløpsutfordringene i kommunen fremover er store.

- Arbeidet med forberedelsene for nedleggelse av de tre renseanleggene og overføring til NRA er i rute.

